

інформаційними ресурсами, формувати інфраструктуру національного інформаційного простору, створювати умови для його інтегрування у світовий інформаційний простір та гарантувати інформаційну безпеку держави» [6].

Таким чином забезпечення інформаційного суверенітету є одним з ключових завдань сучасного етапу державотворення України. Проте його стримується низкою впливових чинників серед яких передусім геополітичні, внутрішньополітичні та економічні. При цьому наявні досить значні наукові розробки у цьому напрямі, які могли б стати основою формування належного законодавчого закріплення концепту інформаційної безпеки України та її інформаційного суверенітету.

Література

1. Онищенко О. С., Національний інформаційний суверенітет у контексті розвитку новітніх інформаційних технологій / О. С. Онищенко, В. М. Горовий, В. І. Попик та ін. – К.: НБУВ, 2011. – 164 с.
2. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua>
3. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 04.02.1998 № 74/98 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://rada.gov.ua>
4. Про Доктрину інформаційної безпеки України: Указ Президента України № 514/2009 від 08.07.2009
5. Про засади інформаційної безпеки України: Проект Закону України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://rada.gov.ua>
6. Олійник О. В., Політико-правові аспекти формування інформаційного суспільства суверенної і незалежної держави / О. В. Олійник, О. В. Соснін, Л. Є. Шиманський [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://old.niss.gov.ua/book/Sosnin_2.htm

УДК 347.5

Федорченко Н. В., к.ю.н., доцент,
Київський університет туризму, економіки і права, м. Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕДДОГОВІРНИХ КОНТАКТІВ ПОТЕНЦІЙНИХ КОНТРАГЕНТІВ ЗА ДОГОВОРОМ ПРО НАДАННЯ ПОСЛУГ

В сучасній літературі з договірного права виділяють важливу, на нашу думку, стадію укладення договору, як переддоговірні контакти сторін. В українській юридичній літературі ця проблематика розглядається лише в декількох наукових статтях [6], автори яких стимулюють до наукової дискусії з питань, пов'язаних з підставами та природою цих правовідносин. Так, О. О. Мережко цілком слушно вказує, що у сучасному договірному праві укладення договору через акцепт оферти не єдиний варіант, адже

договірна практика передбачає більш складні юридико-аналітичні дії [7, с. 101]. На практиці є випадки, коли одна зі сторін на останніх стадіях переговорів щодо умов договору відмовлялась без якихось поважних причин від його укладення, а інша сторона – несла усі пов'язані з цим витрати. Йдеться про встановлення особистості майбутнього учасника договору та переговорів: його правового становища, організаційно-правової форми, виду, ділової репутації, кредитних історій, його грошові зобов'язання та стан їх виконання, наявність судових спорів тощо. Виходячи з наведеного цілком доречним є виділення І. А. Діковською принципу повного відшкодування збитків, заподіяних недобросовісним веденням або перериванням переговорів [5, с. 12].

Крім того при проведенні переддоговірних переговорів небезпека може полягати в тому, що їх учасники не лише виробляють договірні умови, але і обмінюються необхідною для розробки проекту договору інформацією. Вона розкривається й може використовуватися на шкоду учаснику переговорів. Щодо таких випадків доречною є висловлена в юридичній літературі теза: якщо договір не відбувся, а передана при переговорах інформація мала конфіденційний характер і її розголошення спричинило негативні наслідки, то доцільно вжити юридичні засоби для її захисту [8, с. 56].

Зростання значення переддоговірних процедур у договірних зобов'язаннях з надання послуг вимагають нормативного закріплення механізмів реалізації принципу добросовісності сторін на стадії переддоговірних переговорів за рахунок установлення цивільно-правової відповідальності недобросовісних сторін переговорів. Як зазначає з цього приводу Н. І. Майданик, ефективне застосування нових видів договорів в умовах ускладнення існуючих договірних конструкцій пов'язане з ідеєю встановлення підвищеної відповідальності суб'єкта переддоговірних відносин за свої недобросовісні дії як способу стимулювання до певної прогнозованості майбутніх зобов'язань [3, с. 89].

В цивільному праві Німеччини встановлено, що фактичний початок переговорів або вступ у ділові контакти покладає на контрагентів обов'язок бути старанними і обережними стосовно інших осіб. У Франції переддоговірна відповідальність пов'язується зі вступом в переговори їх учасників, які повинні поводитися чесно і сумлінно стосовно один одного. У французькій судовій практиці знайшла також відображення позиція, що відповідальність може настати внаслідок припинення без правомірних причин переговорів про укладання договору, які досягли вирішальної стадії, що свідчить про тенденцію в судовій практиці й доктрині поширити дію принципу добросовісності й чесності на сферу переддоговірних відносин [2, с. 68].

Слід зазначити, що судова практика окремих європейських країн також визнає право на відшкодування витрат, понесених стороною у зв'язку з укладанням договору, який надалі виявився юридично недосконалим, і ці витрати були відомі або мали бути відомі іншій стороні. Існує судова практика, коли державна організація була зобов'язана відшкодувати збитки, яких зазнав її контрагент унаслідок отриманих нею запевнень, що договір остаточно буде підтверджено вищим органом, згідно із законом, але цієї згоди з боку компетентних органів державна організація не домоглася [1, с. 79].

Загалом у ЦК України не міститься законодавчої норми про обов'язкову добросовісну поведінку потенційних контрагентів в переддоговірних відносинах. Слушною з цього приводу є пропозиція В. О. Горєва щодо доцільності закріплення у гл. 53 ЦК України загального юридичного обов'язку добросовісної поведінки у процесі переговорів при укладенні договору та цивільну відповідальність за його невиконання у вигляді обов'язку недобросовісного учасника переговорів компенсувати добросовісному учаснику понесені ним під час переговорів витрати, а також втрачену ним можливість укласти аналогічний договір з третьою особою [4, с. 8].

Переддоговірні відносини з укладення цивільно-правових договорів отримали своє нормативне закріплення і в країнах ЄС. Так, «Принципи міжнародних комерційних договорів» передбачають переддоговірну відповідальність. У ст. 2.15 «Недобросовісні переговори» недобросовісним визнано вступ сторони у переговори або їх продовження за відсутності наміру досягти домовленості, або коли одна сторона навмисно або через недбалість іншу сторону вводить в оману стосовно характеру або умов пропонованого для укладення договору. У разі ведення недобросовісних переговорів потерпілий може отримати відшкодування понесених під час переговорів витрат, а також компенсацію за втрату можливості укласти договір із третьою особою. Це правило ще раз підтверджує позицію В. О. Горєва і заслуговує відтворення його в структурі гл. 53 ЦК України як основному акті приватного права та, відповідно у ГК України щодо господарських договорів.

Література

1. H. P. de Vries. International Pre-Contractual Obligations. In International Contracts / H. P. de Vries. – N.Y., 1981. – P. 79
2. Nicolas B. French Law of Contract / B. Nicolas. – 290 p.
3. Відповідальність у приватному праві: монографія / [І. Безклубий, Н. Кузнецова, Р. Майданик та ін.]; за заг. ред. І. Безклубого. – К.: Грамота, 2014. – 416 с.

4. Горєв В. О. Свобода договору як загальна засада цивільного законодавства України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / В. О. Горєв. – К., 2007. – 20 с.

5. Діковська І. А. Принципи правового регулювання міжнародних приватних договірних зобов'язань: теоретичні та практичні аспекти: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.03 / І. А. Діковська. – К., 2014. – 34 с.

6. Майданик Н. І. Поняття та природа переддоговірних відносин / Н. І. Майданик // У кн.: Аномалії в цивільному праві України: навч.-практ. посібник / відп. ред. Р. А. Майданик. – К.: Юстиніан, 2007. – 912 с.; Павленко Д. Недобросовісне ведення переговорів і переддоговірна відповідальність у зобов'язальному праві / Д. Павленко // Підприємництво, господарство і право. – 2006. – № 10 (130). – С. 20 – 23.

7. Мережко А. А. Договір в частном праве / А. А. Мережко. – К.: Юстиніан, 2003. – 176 с.

8. Шмиттгофф К. Экспорт: право и практика международной торговли / К. Шмиттгофф. – М.: «Юр. лит.», 1993. – 511 с.

УДК 347.78 (045)

Філик Н. В., к.ю.н., доцент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ІНТЕРНЕТ-САЙТУ ЯК ОБ'ЄКТУ АВТОРСЬКО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ

Очевидно, з точки зору суспільної користі, чим більше в мережі Інтернет публікується літературних і музичних творів, фільмів, програмного забезпечення та баз даних, тим краще, оскільки технології і сервіси мережі Інтернет дають можливість оперативно і з мінімальними економічними витратами надати певний об'єкт для ознайомлення якомога більшої кількості користувачів, що без сумніву сприяє культурному, науковому та іншим видам особистісного розвитку особи. Мережа Інтернет вплинула не лише на традиційне функціонування об'єктів авторського права у повсякденному житті суспільства. Під впливом інформаційних технологій Інтернет отримав усі підстави стати окремим об'єктом авторського права. Багато підприємств, установ, організацій сьогодні мають власні веб-сторінки у мережі Інтернет, або у вигляді розгалужених сайтів, або, принаймні, сайтів-візитівок, що є свідченням постійного інтересу до предмету нашого дослідження.

Вперше визначення Інтернет-сайту (веб-сайта) в Україні було закріплене в спільному наказі Державного комітету інформаційної політики телебачення і радіомовлення України та Державного комітету зв'язку та